

RUSEPROSJEKTET I VARPA 2017

ÅRSRAPPORT FOR 2017

Fangststatistikk anadrom fisk, ål og innlandsfisk fra rusa i Varpa mai – oktober 2017. Gjennomgang av driften av rusa og resultatene fra årets prosjekt. Evalueringer og vurderinger. Oversikt sportsfiskefangstene i 2017. Statistikker for de 8 årene ruseprosjektet har vært i drift.

Innhold:

Side 1 : Innholdsfortegnelse og kart

Side 2 : Forord/ Sammendrag

Side 4 : Kort oppsummering av ruseprosjektet i Varpa 2017

Side 6 : Sportsfisket 2017

Side 7 : Arbeid 2017

Side 8 : Evalueringer/vurderinger 2017

Side 10 : Gjennomgang av årets drift av rusa

Side 16 : Statistikk for de 8 årene rusa har vært i drift

Side 18 : Vurderinger etter 2017-sesongen og momenter for 2018-sesongen

Forord/Sammendrag

Nå har rusa vært fortløpende i drift i 8 år (2010 – 2017) på samme plass i Varpa fra isen går av vatnet om våren til isen legger seg om høsten. I år ble rusa satt ut ganske seint; 21. mai. Det var en sein vår og isen lå lenge i hele vassdraget. Rusa ble tatt på land 27. oktober, så i alt var det 160 driftsdøgn.

Vannstanden i Varpa og vassføringa i hele vassdraget var god helt til et stykke ut i september, selv om det i korte perioder kunne være litt lite vatn i elvene ut på sommeren. Fra midten av september og til langt ut i oktober var elvene så å si helt tørre, aldri før har det vært så liten vassføring i elvene. Triumselva og Varpelva bestod så å si kun av dammer i en lang periode denne høsten. Det ble dermed svært dårlige gyteforhold for laks og sjøørret i den viktigste gyteperioden.

I alt ble det registrert 328 villaks, og dette er et lite antall fisk for vassdraget. Derimot var et en rekordstor oppgang av sjøørret (512) og også registreringen av antall ål på 210 stk var den 3. beste som noen gang har blitt registrert disse årene rusa har vært i drift. Det ble ikke registrert oppdrettslaks, mens det i alt ble tatt ut 9 pukkellaks fra rusa. Veldig gledelig er det at i 2017 ble det registrert 3 sjørøyer i rusa, det har ikke tidligere blitt gjort funn av sjørøye disse årene ruseprosjektet har pågått. Kvaliteten på laks og sjøørret er meget god. Laksen i 2017 har i gjennomsnitt vært større enn noen gang før, mengden små smålaks har gått ned de siste årene.

Ruseprosjektet viser at det er store svingninger i laksebestanden i Varpa fra år til år. Rusa gir også klare funn av laks med garnskader, og så ille som i 2017 har det nok aldri vært. I 2017 (som i 2016) kom mest laks opp i vassdraget med garnskader i juli. Totalt i juli var det 38 % av all laks i rusa som hadde garnskader, og i en periode på 12 dager i slutten av juli hadde samtlige laks som gikk inn i rusa garnskader. For noen år tilbake var det mest garnskadd fisk som ble registrert i mai og begynnelsen av juni, samt i september. Det er ingen tvil om at det ulovlige garnfisket som foregår i havet påvirker meget sterkt laksebestanden i Varpavassdraget.

I 2017 ble det registrert lus på 8, 5 % av laksen og hos 1, 3 % av sjøørreten som kom opp i vassdraget.

Ruseprosjektet i Varpa ble i 2017 støttet økonomisk av Fylkesmannen i Nordland, Miljødirektoratet, Nordland Fylkeskommune, Cermaq Norway, Ellingsen Seafood, Nordlaks og The Quartz Corp. Den økonomiske støtten dekker 75, 5 % av kostnaden for å drive prosjektet, resterende gjøres på dugnad. Det er et sterkt ønske om å klare å få til ei fullfinansiering av ruseprosjektet i

Varpa fordi det har kommet klare tilbakemeldinger om at dette omfattende prosjektet bør pågå over et langt tidsrom. Kunnskap fra rusedriften i Varpa er svært verdifull både lokalt, regionalt og nasjonalt. I tillegg gir prosjektet svært god informasjon om villaks, sjørørret og oppdrettslaks i et område der oppdrettsnæringa er stor.

Innbundet utgave av ruserapporten har med de 3 delrapportene som har blitt utarbeidet i 2017 og som har blitt sendt alle involverte parter i løpet av 2017-sesongen.

Drag, januar 2018

Stig Tangen

Foto forsiden: Maija M. Tangen

Alle andre foto: Stig Tangen

KORT OPPSUMMERING AV RUSEPROSJEKTET I VARPA 2017

Fangsttall

Villaks	328
Sjørret	512
Sjørøye	3
Oppdrettslaks	0
Regnbueørret	0
Pukkellaks	9
Ål	210
Smolt	60
Lakseyngel	44
Innlandsørret	194
Innlandsrøye	123

Totalfangst (lakseyngel og smolt) ikke medregnet: 1379

Størrelse på villaksen i 2017

Under 400 mm:	11 stk
400 – 499 mm:	35
500 – 599 mm:	37
600 – 699 mm:	95
700 – 799 mm:	119
800 – 899 mm:	27
900 – 999 mm:	4

Størrelse på sjørret i 2017

Under 300 mm:	132 stk
300 – 399 mm:	189
400 – 499 mm:	145
500 – 599 mm:	39
600 – 699 mm:	7

Størrelse på sjørøye i 2017: 390 mm, 420 mm, 440 mm

Størrelse på pukkellaks i 2017:

Under 1kg: 1 stk, 1, 0 kg – 1, 5 kg: 8 stk

Gjenfangst av villaks

Registreringene av fiskene i rusa viste at 2, 3 % av laksen hadde gytt her også i 2016 (Basert på fjorårets oppgang).

Lus

Lus på laks

Det ble registrert lus på 8, 5 % av årets oppgang.

Lus på sjøørret

Det ble registrert lus på 1, 2 % av årets oppgang.

Det ble ikke registrert lus hos pukcellaks.

Garnskader

Det ble registrert garnskader på 19,8 % av årets laks i løpet av hele sesongen.

Sportsfisket 2017

Fisketid: 1. juni – 31. august

Kvote: 3 laks pr. fisker, ikke kvote på sjøørret.

Samtlige elver har vært stengt for fiske hele sesongen.

Laks

Fangst av laks: 18 stk.

12 laks under 3 kg, 6 laks mellom 3 og 7 kg. Største laks 4, 0 kg.

Dette utgjør 5, 5 % av årets oppgang registrert i rusa.

Dersom beregningene gjøres ut fra hva som var gått opp av laks i selve sportsfiskesesongen, dvs. fram til 1. september; 280 laks, er fangstene 6, 4 % av oppgått laks i dette tidsrommet.

Antall kilo: 47, 3

Snittvekt: 2, 63 kg

Sjøørret

Fangst av sjøørret: 25 stk

Dette utgjør 4, 9 % av årets oppgang registrert i rusa.

Dersom beregningene gjøres ut fra oppgang i fiskesesongen; 376, er fangstene 6, 6 % av oppgått sjøørret i dette tidsrommet.

Antall kilo: 18, 4

Snittvekt: 0, 74 kg

Største sjøørret: 2, 5 kg

Det ble i alt solgt 125 fiskekort; 14 døgn, 9 uke og 102 sesongkort.

Fangstrapportering: 81, 6 %.

Arbeid med rusa

Det har blitt tatt skjellprøver av alt av laks (unntatt 9 hanlaks om høsten der skjellene satt veldig godt fast), skjellprøver av sjøørret over 350 mm, registrert lus og skader/garnskader på fisken, og all fisk har blitt målt lengde på. Tidligere merket fisk har blitt registrert. Alt av laks, og de største sjøørretene, har blitt merket.

Samtlige skjellprøver er oversendt NINA i Trondheim.

Det har blitt forsøkt å måle lengden/anslå lengden på ål. Snittet på ål har ligget på rundt 750 mm. Den største ålen var anslått å være ca. 1200 mm. Det største antallet ål på 1 dag har vært 24 stk. Det er svært mye arbeid med ål. Ålen kryper så å si med en gang ut av stampen med vatn som den blir tømt oppi i båten, og det er ikke enkelt å håndtere den på en forsiktig måte når den først begynner å krype rundt i båten.

Selv om det ikke var så veldig høy temperatur i vatnet midt på sommeren, ble det likevel mye tilgroing av maskene både på ledegarna og i selve rusa. Særlig var det vanskelig å holde inngangspartiet i rusa reint. Rusa måtte reingjøres 2 – 3 ganger i uka fra slutten av juni og helt fram til oktober. Ledegarna ble reingjort (ved risting og bruk av piasavakost) 1 gang i uka fra slutten av juni. I begynnelsen av august ble rusa flyttet litt dypere fordi det begynte å vokse en god del siv akkurat der rusa stod.

I midten av oktober begynte ledegarna som stod langt inne i sivet å fryse fast i sivet, og da måtte 50 m ledegarn tas opp.

På det meste, i de mest hektiske oppgangsperiodene, måtte rusa tømmes 5 ganger pr. dag.

Evalueringer/vurderinger 2017

2017 hadde ikke noen stor oppgang av laks, men til gjengjeld var det det beste sjørret-året siden rusa kom i drift, og også oppgangen/registreringen av ål var god.

Det er en meget bra størrelse på laksen (i hvert fall med tanke på hva som har vært typisk for Varpavassdraget opp gjennom tidene, og også basert på de årene rusa har vært i drift). Fangstrappingene til sportsfiskerne viste ei snittvekt på 2,63 kg, og i fjor var den så å si helt lik; 2,6 kg. Men for noen år siden var snittvekta godt under 2 kg. Det mest markante i år var at det var svært lite med smålaks (under 600 mm). Juni og juli var de beste månedene for oppgang av laks.

Det var en rekordgod oppgang av sjørret, men mye små sjørret under 300 mm. Juli og august var de beste oppgangsmånedene for sjørret, og mest sjørret var det mellom 300 – 399 mm.

Det ble registrert mye ål, og det er mye stor ål i vassdraget. Så å si all ål var over 600 mm. Ål kom opp i vassdraget litt senere på sommeren enn tidligere år, og med den aller beste oppgangen i september og oktober.

Elvene hadde god vassføring det meste av sommeren, men i august varierte vannstanden veldig, og det var da perioder med liten vannstand i elvene. Aldri før har det vært så lite vatn i elvene som høsten 2017. Laksen gyter veldig tidlig i Varpavassdraget, og da elvene begynte for alvor å minke utover i september, ble det funnet en god del rogn som lå tørt både i Triumselva, Varpelva og ikke minst i Kvannelva. Utfør Triumselva, i Varpa, var det mye laks og sjørret som hadde sluppet rogn og melke i selve vatnet utfør elveutløpet og ikke i elva. Særlig var et store mengder melke og rogn å finne tørt på bunnen her første halvdel av oktober.

I oktober ble 11 laks som stod innestengt i små dammer i Varpelva tatt med håv og fraktet i stamp med vatn i opp til Varpa og sluppet ut der. Den ene laksen hadde store sårskader på ryggen og i buken.

I alt hadde vassdraget ca. 35 dager om høsten der det var for lite vatn i Varpelva til at laks og sjørret kunne komme seg opp fra havet.

Den enormt lave vannstanden i elvene skyldtes en høst med sol og finvær.

Det ble tatt ut 9 pukkellaks fra vassdraget. Og dette er det største antallet pukkellaks på ett år som har vært registrert i rusa. Men mesteparten av mengden pukkellaks som ble observert i Varpvågen, gikk aldri opp i vassdraget.

Det ble i 2017 ikke tatt oppdrettslaks eller regnbueørret i rusa.

I alt ble det registret lus på 8,5 % av villaksen, men ikke mye lus pr. fisk. I 2016 var dette tallet 8,4 %, men det tilbake i 2012 var 23,7 %.

Hos sjøørret er det lite lus på fisken. I 2017 var det 1,2 %, i fjor 0,27 og i 2015 5,8 %.

Resultatene fra rusa viser at det er litt mer lus på fisken i år i forhold til 2016, men generelt her det vært lite lus på laks og sjøørret i Varpa de to siste årene.

Det mest bekymringsfulle for fiskebestanden i Varpavassdraget er det ulovlige garnfisket som skjer, spesielt i havet. Da det tidligere år ble registrert laks med garnskader, var dette først og fremst et fenomen vår og høst. De siste årene er det midt på sommeren at det kommer store mengder laks opp i vassdraget med garnskader.

Sannsynligvis ville bestanden av laks i Varpa vært betydelig større dersom fisken hadde fått gå i fred i havet. Men det forekommer også et ganske omfattende ulovlig garnfiske i vassdraget, og særlig i Kvannvatnet, Mellomvatnet og Storvatnet.

Når man evaluerer årets oppgang av laks, og at dette var ikke noe stort oppgangår, må man også ta med i betraktningen at Varpelva var så lita mesteparten av høsten at det kunne ikke komme opp fisk fra havet.

I forbindelse med tynningsfisket med garn etter røye i Varpa i slutten av mai, ble 4 laks sluppet ut av garna. 3 av laksene var merket i rusa denne våren. Dette indikerer at det hadde kommet laks opp i vassdraget før rusa kunne settes ut i mai.

Den dagen da rusa ble tatt på land (27. okt.) var det 1 villaks, 5 sjøørret og 6 ål i rusa. Dette tyder på at det kom opp en del fisk i vassdraget veldig seint (da det endelig begynte å bli god vassføring i Varpelva). Derfor kan mengden laks som kom opp i vassdraget i 2017 være litt større enn det rusa kunne registrere.

Sportsfiskefangstene var små i Varpa i 2017, både for laks og sjøørret, men det ble fisket en god del laks og sjøørret i havet, både fra båt og fra land.

GJENNOMGANG AV ÅRETS DRIFT AV RUSA

Størrelsen på laksen og tidsrom for oppgang i 2017

	Mai	Juni	Juli	August	Sept	Okt	Totalt
Under 400 mm:	0	0	11	0	0	0	11
400 – 499 mm:	0	3	20	12	0	0	35
500 – 599 mm:	2	15	17	2	1	0	37
600 – 699 mm:	9	35	32	2	13	4	95
700 – 799 mm:	29	50	19	1	14	6	119
800 – 899 mm:	13	8	0	0	2	4	27
900 – 999 mm:	0	0	0	0	4	0	4

Størrelsen på sjørretet og tidsrom for oppgang i 2017

	Mai	Juni	Juli	August	Sept	Okt	Totalt
Under 300 mm:	0	5	66	39	6	16	132
300 – 399 mm:	1	11	71	38	29	39	189
400 – 499 mm:	1	31	49	26	12	26	145
500 – 599 mm:	0	2	24	5	2	6	39
600 – 699 mm:	0	0	6	1	0	0	7

Vinterstøinger

I alt gikk det 6 vinterstøinger inn i rusa i vår/sommer, den siste gikk inn i rusa 12. juni. Sannsynligvis hadde disse fiskene møtt laks på vei opp fra havet nedenfor rusa, snudd og blitt med nylått laks tilbake i rusa.

(I juni ble det sluppet ut 2 vinterstøinger fra kultiveringsgarna etter røye i Storvatnet).

Sportsfiskerne rapporterte i juni om at de hadde fått i alt 12 vinterstøinger, 4 av disse laksene var så hardt skadd at de kunne ikke slippes ut igjen.

Laks med skader

I mai ble det funnet skader på 6 laks (2 med kjøttår på ryggen, 1 med stort sår på sporen, 1 med halvt avrevet ryggfinne, og 2 med stort kjøttår i siden), alle disse fiskene var mellom 730 mm og 820 mm.

I august hadde 2 laks klare oterbitt på ryggen, og i september hadde 1 laks oterbitt på ryggen. Skadet laks utgjør 2,7% av all oppgått fisk.

Garnskader

I alt var det 19,8 % av årets laks som hadde garnskader.

Mai:	13,2 %	(garnskader hos laks mellom 710 og 860 mm)
Juni:	11,7 %	(garnskader hos laks mellom 540 og 760 mm)
Juli:	38,0 %	(garnskader hos laks mellom 480 og 640 mm)
August:	18,5 %	(garnskader hos fisk mellom 460 og 620 mm)
September:	6,25 %	(garnskader hos fisk mellom 685 og 810 mm)
Oktober:	0 %	

Den verste perioden med garnskadet fisk var de siste 12 dagene av juli der 100 % av oppgått laks hadde garnskader.

Det ble ikke registrert garnskader på sjøørret.

Lus

Villaks

Det ble i alt registrert lus på 28 laks, dvs. 8,5 % av oppgått laks.

Mai: 0 laks med lus

Juni: 24 laks med lus (2 laks med 21 og 18 lus), ellers 4 lus i snitt. Samtlige av disse laksene kom opp i vassdraget den første uka i juni.

Juli: 3 laks med lus, 2,5 lus i snitt

August: 1 laks med lus, 3 lus

September: 0 laks med lus

Oktober: 0 laks med lus

Gjennomsnittet på antall lus pr. laks som hadde lus ble totalt 4,9 lus pr. laks.

I juni var all fisk med lus mellom 690 og 790 mm, dvs. ganske stor laks til å være i Varpavassdraget. I juli lå laksene med lus på mellom 500 mm og 510 mm, dvs. meget små laks. Laksen i august som hadde lus var 610 mm.

Sjøørret

I alt var det lus på 6 sjøørret, og 4,8 lus i snitt på disse fiskene. Dette utgjør 1,2 % av årets oppgang av sjøørret i rusa.

Det ble registrert lus på 1 sjøørret 29. juni (450 mm), 3 lus.
I juli hadde 5 sjøørret (fra 370 mm til 610 mm) lus, i snitt 4, 4 lus pr. fisk.
Det ble ikke registrert lus på sjøørret resten av året.

Tidligere klippet laks/gjenfangst av villaks

Av fisk som også hadde vært klippet i rusa i 2016, ble det gjort funn av 12 laks i rusa i 2017. Dette utgjør 2, 3 % av fjorårets oppgang. Samtlige av disse laksene ble registrert i rusa i mai/juni/juli 2017.

Ål

Ålbestanden i Varpa er nå stabil og god, og årets registrering på 210 stk er nesten den samme som det var i 2015 (217) og 2016 (228). Rusa begynte å fiske ål seinere på sommeren enn tidligere år.

En stamp full av ål, og ål på vei ut av stampen

Tett av ål i rusa

Oppsyn/ Ulovlig fiske

Oppsyn i vassdraget og i vågen har vært utført av lokal oppsynsmann. Varpavassdraget grunneierlag har i 2017 doblet lønnen til oppsynet, og dette går på bekostning av mange andre tiltak som skulle ha vært utført. Men grunneierlaget og kommunene ser det som svært viktig å ha et godt oppsyn i dette vassdraget.

I Varpavassdraget har det blitt gjort beslag av 6 garn i Mellomvatnet/Storvatnet, og de fleste av disse garnene var stormaskete. Ved Kvannelva ble det midt i sesongen funnet et garn gjemt, og ved Varpelva ble fiskeutstyr funnet etter at fiskesesongen var avsluttet.

Det viser seg at mange kommer med båt inn til utløpet av Varpelva, og både fisker nederst i elva og i elvemunningen. (Varpelva er totalfredet for fiske, og ved elvemunningen ut i havet er det 100 m fredningssone på begge sider).

Ruseprosjektet viser at det foregår et stort ulovlig garnfiske i sjøen. Mye av dette fisket skjer nok i det nære havområdet, men en liten del av garnskadene på fisken er gamle. Ulovlige garn har blitt beslaglagt i sjøen av sportsfiskere og levert inn til Varpavassdraget grunneierlag. Disse garna og samtlige beslaglagte

garn i vassdraget har blitt overlevert lensmannen i Hamarøy sammen med utførlige rapporter.

Oter/ørn

Det har i 2017 vært færre observasjoner av oter. Kun to ganger har en stor oter vært observert i nærheten av rusa. Men oterbitt på flere laks indikerer at det er en del oter i vassdraget.

På sørvestsiden av Varpa, ca. 100 m ovenfor der rusa står, har det hver dag fra slutten av august helt siden 2010 sittet ei ørn i ei stor osp og overvåket rusa. I år var denne ørna borte.

Men ørna som hvert år har oppholdt seg i ei osp i Kvannelva store deler av sommeren og høsten, er der ennå.

Hva som har laget store sår på laksen (utenom de vanlige oterbittene) er ikke godt å si. Men laksebestanden i Varpa har i alle år hatt uforholdsmessig mye fisk med sår/skader.

Det var en del stor laks i rusa i 2017

STATISTIKK FOR DE 8 ÅRENE RUSA HAR VÆRT I DRIFT

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Laks	328	501	432	702	366	813	375	270
Sjørørret	461	370	313	59	115	82	216	155
Sjørøye	3	0	0	0	0	0	0	0
Oppdrettslaks	0	10	0	3	4	4	9	10
Regnbueørret	0	0	0	0	0	0	0	13
Pukkellaks	9	0	0	1	0	1	1	0
Ål	210	228	217	44	18	53	123	73
Smolt	60	33	20	14	13	26	46	59
Lakseyngel	44	60	66	27				
Vinterstøinger	6	28	4	3	4	2	4	5
Innlandsrøye*	123	139	113	93	106	129	66	25
Innlandsørret *	194	187	131	53	69	88	120	89

Oppdrettslaks *Innslag i % av oppgått laks*

	0	1,99	0	0,43	1,08	0,49	2,4	4,7
--	---	------	---	------	------	------	-----	-----

Fisk med *lus* av totalt oppgått fisk (%)

Laks	8,5	8,4	4,9	11,3	9,8	23,7	3,5	8,4
Sjørørret	1,3	0,27	5,8	0,0	0,0	2,4	4,2	0,6
Oppdrettslaks		0,0		0,0	0,0	0,0	11,2	23,1

Garnskadet laks (%) 19,8   16,6   2,5   0,43   1,1   4,6   1,1   2,5

Skadet laks (%)   2,7   2,59   4,2   3,0   4,9   1,7   1,9   1,5

Gjenfanget fisk (%) 2,3   9,6   7,8   17,8   7,9   5,7   20,0

Antall rusedøgn   160   158   161   172   163   159   178   156

Villaks; *lengdegruppe med mest fisk i mm*

	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>
	700-799	600-699	600-699	400-499	600-699	500-599	500-599	500-599

*Rusa er ikke satt for å fiske innlandsfisk, rusa registrerer kun det som kommer opp Varpelva og den fisken som oppholder seg i det lille området av Varpa nedenfor rusa. Derfor viser ikke rusefangstene av ørret og røye nødvendigvis mengden av disse fiskeslagene i vatnet. Men mye tyder på at innlandsørret de siste årene har gått ned mot Varpelva om høsten for å gyte etter at rusa er tatt opp.

Sportsfisket 2017 – 2010

	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Antall laks	18	32	57	15	29	31	21	29
Samlet kilo laks	47,3	83,2	135,5	23,8	59,7	70,3	46,2	63,8
Snittvekt i kg	2,63	2,6	2,4	1,6	2,06	2,3	2,2	2,2
Antall sjøørret	25	36	52	16	26	14	41	26
Samlet kg sjøørret	18,4	33,5	24,9	16,3	21,2	9,8	31,9	29,9
Snittvekt i kg	0,74	0,93	0,67	1,02	0,82	0,7	0,78	1,15
% uttak fisket laks i forhold til oppgått laks:								
	5,5	6,4	13,2	2,1	7,9	3,8	5,7	10,5
% uttak fisket sjøørret i forhold til oppgått sjøørret:								
	5,4	9,7	16,6	27,1	22,6	17,1	19,0	16,8
Innleverte fangstrapper fra sportsfiskerne (%):								
	81,6	80,6	81,6	80,0	80,7	81,1	80,8	81,0

Vurderinger etter 2017-sesongen og momenter for 2018

Gjennomføringa av ruseprosjektet fungerer meget godt. Prosjektet tar mye tid, og er helt avhengig av at det stilles økonomi til rådighet. Det er i denne sammenheng ønskelig å klare å få til ei fullfinansiering av prosjektet, særlig med tanke på at ruseprosjektet har pågått i flere år og målet er å videreføre det i ennå mange år.

I driftssammenheng er det nødvendig å få satsinga inn i ei økonomisk ramme som kan legge til rette for at to personer kan deles om å drifte feltarbeidet fra mai til november.

I flere år har det kommet innspill fra Varpavassdraget grunneierlag, kommunene og brukere av vassdraget, om å få på plass ei ruse som også registrerer all fisk på utgang fra vassdraget. Da kan bl.a. følgende kartlegges:

- Tidsrom for utgang av smolt og mengden smolt hvert år
- Tidsrom for utgang av vinterstøinger og mengde vinterstøinger hvert år
- Kartlegge om laks og sjørørret i utgangspunktet har naturlig ned- og oppvandring(er) mellom sjø og vatna om sommeren/høsten
- Kartlegge (når og om) tidlig-gytere av laks går ut i havet om høsten før november
- Kartlegge om det er sjørøye som slipper seg ut i havet om våren etter at rusa blir satt ut
- Kartlegge om innlandsørret søker seg ned til Varpelva for å gyte om høsten
- Kartlegge om røye søker seg mot nerenden av Varpa for å gyte, evt går på Varpelva for å gyte (Røya gyter i strøm i Kvannelva)

Kommer ei slik ruse på plass, er det helt nødvendig å ha to mann i jobb i prosjektet.

Den viten/kunnskap som prosjektet gir, er svært verdifull både for det offentlige, oppdrettsnæringa, lokalsamfunnet og allmennheten. Dette prosjektet gir lokalt et meget godt grunnlag for å sette riktige kvoter på fisk, fisketider og evt. fredninger av soner/elver.

Lokalt gir ruseprosjektet ei god ramme når ny driftsplan skal utarbeides innen forvaltning av vassdraget.

Det er helt klart at beskatningen av laks og sjørørret i sportsfiskesammenheng ikke er stor. Mye av dette skyldes nok at samtlige elver i vassdraget er totalfredet for fiske.

Det ulovlige fisket både i vatna og i elvene er bekymringsfullt. Særlig virker det som om omfanget av ulovlig garnfiske er stort. Det synes ikke som om at det er så stor ulovlig beskatning av laks og sjøørret av fiskere med stang i elvene. Mest utsatt er nok elvene for ulovligheter når disse blir så små at fisken så å si blir fanget i små dammer. Da tar også ørn og oter mye laks og sjøørret.

Varpavassdraget grunneierlag blir vinteren 2018 å oversende skriv til Hamarøy kommune om at det settes en fredningssone på oddene på hver side av Varpvågen inn mot Varpelva. Det er ønskelig å frede dette området for alt fiske både fra land og fra båt.

Kommunene og Varpavassdraget grunneierlag lanserer Varpavassdraget som et rent villaks-vassdrag. De siste årene har det vært lite med oppdrettsfisk, og i 2017 ble det ikke registrert oppdrettsfisk. Den oppdrettsfisken som kommer opp i vassdraget blir tatt ut av vassdraget ved hjelp av rusa, og i år ble 9 pukkellaks fratatt muligheten til å gyte her.

Med tanke på at vassdraget ligger i et område med mye oppdrett i sjøen, virker det ikke som om oppdrettsnæringa har stor negativ innvirkning på vassdraget og fiskebestandene. Kvaliteten på laks og sjøørret er meget god, og det er lite med lus på fisken. Rusesatsinga er et godt overvåkings/forskningsprosjekt som til enhver tid vil gi kunnskap om hvordan oppdrettsnæringa påvirker dette viktige smålaksvassdraget.

Ruseprosjektet gir også status for utviklingen til ålbestanden, og prosjektet viser også med klare tall på garnskadet laks at det foregår et utstrakt ulovlig garnfiske i sjøen.

Varpavassdraget grunneierlag har de senere årene satset mye på å få et godt oppsyn i vassdraget og har brukt betydelig med økonomi til dette. Nå er det ganske klart at Hamarøy og Tysfjord kommune går inn for ei ordning der det blir lokalt samarbeid med Fjelltjenesten. Lokal oppsynsman vil komme inn under Fjelltjenesten med hovedfokus på fiskeoppsyn i Sagvatnan-vassdraget i Hamarøy og Varpavassdraget i Tysfjord/Hamarøy. Dette vil gi betydelig mer tyngde i oppsynsarbeidet, og disse to vassdragene har svært stort behov for et godt oppsyn.